

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi S. O.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach o sygn. I Nc 86/25, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2025 r.,

przekazuje sprawę zgodnie z właściwością Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

UZASADNIENIE

S. O., działając w imieniu własnym, pismem z 8 października 2025 r., które wpłynęło do Sądu Rejonowego w Bartoszycach 14 października 2025 r. wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozstrzygnięcia jego sprawy o sygn. akt I Nc 86/25 bez zbędnej zwłoki. W treści skargi zawarł sprzeciw ewentualny pozwanego od nieistniejącego nakazu zapłaty, a w granicach skargi na naruszenie prawa strony do rozstrzygnięcia sprawy bez zbędnej zwłoki wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie I Nc 86/25 „pozornie zakończonej nieistniejącym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 23 września 2025 r. (...)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 614 ze zm., dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl dyspozycji art. 6 ust. 1-3 u.s.p.p., każdorazowa skarga na przewlekłość postępowania musi spełniać określone wymogi przewidziane dla pisma procesowego, w tym obligatoryjnie winna zawierać żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy, jak również przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie. Należy podkreślić, że jest to wymóg bezwzględny w świetle w/w ustawy. Ponadto, skarga może zawierać żądanie wydania sądowi rozpoznającemu sprawę albo prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowania przygotowawcze zlecenie podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności oraz zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej, co kwalifikowane jest jako wymóg fakultatywny.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że skarga podlega rozpoznaniu, o ile spełnia wymagania formalne przewidziane w art. 6 ust. 2 pkt 2 u.s.p.p. Oznacza to, że skarżący w uzasadnieniu skargi szczegółowo wskazać musi, w czym dopatruje się nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu jego sprawy, tj. w sposób precyzyjny przedstawi konkretne działania bądź zaniechania sądu rozpoznającego sprawę, które w konsekwencji doprowadziły do zwłoki (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 września 2022 r., I NSP 290/22; z 19 stycznia 2022 r., I NSP 264/21; z 10 czerwca 2020 r., I NSP 49/20; z 21 lutego 2007 r., III SPP 5/07; z 7 czerwca 2005 r., III SPP 103/05). Wskazanie powyższych okoliczności jest niezbędne dla merytorycznej oceny skargi. Sąd musi wiedzieć, na jakim etapie postępowania doszło według strony

do przewlekłości, na czym ona polegała, tzn. jakie konkretnie czynności procesowe zostały podjęte przez sąd wadliwie lub nie zostały podjęte w ogóle (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 lipca 2020 r., I NSP 93/20; z 1 marca 2022 r., I NSP 31/22). Bez wskazania powyższych okoliczności sąd nie jest w stanie dokonać oceny czynności sądu w oparciu o kryteria wskazane w art. 2 ust. 2 u.s.p.p. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2020 r., I NSP 162/20; z 19 stycznia 2022 r., I NSP 264/21).

Ponadto, zgodnie z art. 5 ust. 1 u.s.p.p. skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. W przedmiotowej sprawie, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach o sygn. I Nc 86/25 zostało wydane orzeczenie tj. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z 23 września 2025 r. (k. 20). Sąd Najwyższy stwierdza zatem, że skarga na przewlekłość postępowania w sprawie o sygn. I Nc 86/25 sporządzona przez S. O. w imieniu własnym, została wniesiona poza tokiem postępowania. Jak stanowi art. 16 u.s.p.p. strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania zgodnie z art. 5 ust. 1 ww. ustawy, może dochodzić na podstawie art. 417 k.c. naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy.

Ponadto, zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) uregulowano kwestię właściwości rzeczowej Sądu Najwyższego i sądów powszechnych dotyczącej skargi.

Stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym. Jeżeli zaś skarga odnosi się do przewlekłości postępowania przed sądem rejonowym – właściwy do jej rozpoznania w całości jest sąd okręgowy, jako sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie (art. 4 ust. 1 ustawy

o skardze na przewlekłość). Przepisy wyznaczające właściwość rzeczową Sądu Najwyższego do rozpatrywania skarg na przewlekłość postępowania, jako normy o charakterze kompetencyjnym, powinny być interpretowane ściśle i literalnie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2019 r., I NSP 175/19).

Sąd Najwyższy, po dokładnej analizie treści skargi, doszedł do przekonania, że zarówno literalny zakres żądania, zarzuty, jak i ujęte w uzasadnieniu: opis przebiegu postępowania przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach z uwzględnieniem elementów postępowania po wniesieniu zarzutów jak też konkluzje, co do sposobu jego prowadzenia, nie są zgodne z instytucjonalnym przeznaczeniem skargi na przewlekłość postępowania, podobnie jak nie odpowiadają regulacji ustawowej właściwości.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oraz art. 200 § 1¹ i art. 200 § 1⁴ k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę według właściwości Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

JW.

[a.ł]